

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Sigdal kommunehus
Dato: Mandag 12. september 2016
Tidspunkt: Kl. 09.00-12.00
Til stede: Dag Lislien, Tore Kravik, Frøydis H. Aasen, Anne Kristine Norman, Kjell Tore Finnerud

Rollag, 14.09.2016

Hege Jaren
Sekretær

Dag Lislien
Leder

Saker:

Sak 10/2016 Referatsaker og delegerte saker
Sak 11/2016 Søknad om prøvetaking av døde bartrær, NTNU
Sak 12/2016 Søknad om omlegging av skiløype, Eggedal Turlag
Sak 13/2016 Søknad om bygging av kombinert skiløype, sti og sykkelsti, Ihlen
Sak 14/2016 Tilrettelagt fiskeplass Moslontjenn

Orienteringer/diverse

- Politistillingen
- Evaluering av forvalterstilling underlagt FmBu
- Hjemmeside status
- Nerdalen Skog – initiativ om parkeringsplasser
- Madonnastien status
- Nasjonalparkkonferansen
- Reiseregninger/godtgjøring

Sak 10/2016

Referatsaker (R)

R 05/16 Sykling og organisert ridning i nasjonalparker og landskapsvernområder (Miljødir 06.06.2016)

Delegerte saker (D)

Ingen delegerte saker

Alle saker som er behandlet etter verneforskriften legges fortløpende inn på www.miljovedtak.no

Ingen merknader. Referatsak tas til etterretning.

Sak 11/2016

Søknad om prøvetaking av døde bartrær, NTNU

Fakta

NTNU Vitenskapsmuseet v/ Terje Thun søker om tillatelse til prøvetaking av døde bartrær i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Det er tidligere tatt boreprøver fra ca 50 trær utenfor verneområdet. Formålet med undersøkelsene er å benytte årringene til å rekonstruere sommertemperaturen bakenfor perioden med meteorologiske data. Undersøkelsen er en del av et doktorgradsprosjekt.

Det opplyses i søknaden at prøvene fra 2015 med få unntak er basert på levende trær, og det er på dette grunnlaget konstruert en kronologi som går vel 400 år tilbake i tiden. Dette viser seg å være for kort i forhold til ambisjonene de har for prosjektet siden det er ønskelig å komme om lag 300 år lenger tilbake – helst før svartedauden i 1350. Det er derfor ønskelig med en feltsesong til hvor det blir supplert med prøver av døde stående trær.

Det er registrert flere døde furu- og grantrær innenfor vernegrensen som gir håp om vesentlig forlengelse av kronologien. Det søkes derfor om tillatelse til å ta prøver fra utvalgte døde trær innenfor reservatet. Prøvene tas med tilvekstbor som bores inn til margin. Boret er hult og en blyanttykk boreprøve med alle årringene blir liggende inne i boret. Søker opplyser at inngrepet er moderat og at det ikke skader treet.

Søker opplyser i e-post at det er snakk om 30-35 prøver fra døde trær i Vardefjellområdet. Prøvetakingen var planlagt i august/september 2016, men er nå utsatt til sesongen 2017.

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Det er videre fokus på rødlistearter og områdets vitenskapelige og pedagogiske verdi.

Vernebestemmelsene angir i § 3 punkt 1 at vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot all skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet.

Verneforskriften har ingen dispensasjonshjemmel som gir åpning for å gi tillatelse til vitenskapelige undersøkelser, og søknaden må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48. Den gir forvaltningsmyndigheten anledning til å gjøre unntak fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I rundskriv fra Miljødirektoratet om forvaltning av verneforskrifter, er det presisert at forvaltningsmyndigheten skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak, og de ulemper som forskningen ellers medfører. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme kunnskap om naturverdier da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Forvaltningsmyndigheten er generelt positiv til at det gjennomføres undersøkelser som øker kunnskapen om natur og utvikling både i verneområdet og i nasjonal sammenheng. Prosjektet er knyttet til et arbeid som vil kunne rekonstruere sommertemperaturen svært langt tilbake i tid og bidra til ny kunnskap i et historisk perspektiv.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Saken vurderes som tilstrekkelig opplyst til at den kan behandles (§ 8). Eksisterende kunnskap og grundig beskrivelse av omfang og framgangsmåte for prøvetaking ansees som et godt faglig grunnlag for å behandle søknaden.

Omsøkte tiltak består av skånsom prøvetaking med formål å bruke boreprøver med årringer av døde trær til å rekonstruere sommertemperaturen lenger tilbake i tid enn det vi har kjennskap til gjennom meteorologiske data –

hest så langt tilbake som til før svartedauden i 1350. Tiltaket ansees, slik det er beskrevet i søknaden, ikke å påvirke verneformålet nevneverdig (§ 9), og dette er tillagt vekt i vurderingen.

Omsøkte tiltak vil etter vår vurdering ikke bidra til at naturmiljøet utsettes for stor samlet belastning (§ 10) da prøvetakingen er lokalisert til noen få utvalgte døde trær som et supplement til tidligere prøvetaking. Skånsom innsamling taler for at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12) er ivaretatt. Prinsippet om at kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) ansees ikke som relevant i denne saken da omsøkte aktivitet etter vår vurdering ikke vil påvirke naturverdiene nevneverdig.

Forvaltningsmyndigheten anser omsøkte tiltak til ikke å være i strid med verneformålet. Tiltaket utføres som et supplement til tidligere undersøkelser i området og berører i følge søknaden et utvalg av døde trær innenfor reservatet. Tiltaket ansees ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig, og kan med bakgrunn i overstående vurderinger og verneformålets fokus på vitenskapelig og pedagogisk verdi tillates med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven. Med bakgrunn i antall henvendelser og søknader forvaltningsmyndigheten får angående prøvetaking og forskningsrelaterte undersøkelser i verneområdet vil det likevel på generelt grunnlag være naturlig å oppfordre forskningsmiljøene til å vurdere muligheten for samarbeid både ved prøvetaking i felt og ved tolkning av resultater.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra NTNU Vitenskapsmuseet om tillatelse til prøvetaking av døde bartrær i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat slik det er beskrevet i søknaden. Tillatelsen omfatter uttak av 30-35 boreprøver fra utvalgte døde trær i Vardefjellområdet og gjelder t.o.m. 31.12.2017.

I vurderingen av søknaden er det lagt vekt på at tiltaket ikke vil være til skade for verneverdiene, og at prosjektet bygger på tidligere vitenskapelige undersøkelser i tilgrensende område.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

1. Det skal ikke samles inn flere prøver enn det som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.
3. Tillatelsen skal medbringes og vises til oppsynet ved eventuell kontroll.
4. Kortfattet rapport sendes forvaltningsmyndigheten når prosjektet er avsluttet.
5. Tillatelsen omfatter ikke noen form for motorisert transport.

Vi oppfordrer på generelt grunnlag forskningsmiljøene til å samarbeide og dele erfaringer og resultater for å redusere belastningen på naturverdiene i verneområdene.

Det forutsettes at det er innhentet tillatelse til prøvetaking fra grunneiere i området.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Eventuelle andre nødvendige tillatelser må innhentes separat.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra NTNU Vitenskapsmuseet om tillatelse til prøvetaking av døde bartrær i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat slik det er beskrevet i søknaden. Tillatelsen omfatter uttak av 30-35 boreprøver fra utvalgte døde trær i Vardefjellområdet og gjelder t.o.m. 31.12.2017.

I vurderingen av søknaden er det lagt vekt på at tiltaket ikke vil være til skade for verneverdiene, og at prosjektet bygger på tidligere vitenskapelige undersøkelser i tilgrensende område.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- 2. Det skal ikke samles inn flere prøver enn det som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.*
- 3. Tillatelsen skal medbringes og vises til oppsynet ved eventuell kontroll.*
- 4. Kortfattet rapport sendes forvaltningsmyndigheten når prosjektet er avsluttet.*
- 5. Tillatelsen omfatter ikke noen form for motorisert transport.*

Vi oppfordrer på generelt grunnlag forskningsmiljøene til å samarbeide og dele erfaringer og resultater for å redusere belastningen på naturverdiene i verneområdene.

Det forutsettes at det er innhentet tillatelse til prøvetaking fra grunneiere i området.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Eventuelle andre nødvendige tillatelser må innhentes separat.

Sak 12/2016

Søknad om omlegging av skiløype, Eggedal Turlag

Fakta

Eggedal Turlag v/ Gunbjørn Aasand søker om tillatelse til omlegging av skiløype langs nordsiden av Storvatn. Søknaden begrunnes med at mildere vintre har ført til utfordringer med overvann og scootere som har gått gjennom isen. En mindre omlegging av løypetraseen som merket på kartutsnittet under vil gjøre det mulig å vedlikeholde skiløype rundt Storvassåsen uten å krysse vann. Omsøkte løypetrase vil svinge av fra dagens løype rundt 100 m sørvest for fiskerhytta til Torstein Søland g/bnr. 137/1. Herfra vil den til dels følge en gammel sti der det er behov for å rydde noe busker/kratt og et par grantrær. Videre østover til dagens skiløype vil traseen følge myrdrag uten behov for rydding av betydning. Søknaden viser til at det ikke er behov for inngrep i terrenget og at grunneier er positiv til tiltaket.

Den nye løypetraseen erstatter eksisterende trase over vann. Søknaden viser til at eksisterende løype går på vestsiden av Delesodden ut i Storvatnet (Fig. 1), mens godkjent løypetrase i forvaltningsplan for verneområdet er kartfestet på østsiden av odden (Fig. 2). Vedlagte skjermdump skisserer forskjellen i innregnede traseer. Hvor denne traseen går har ingen stor praktisk betydning for ny løype slik den er beskrevet i søknaden.

Fig. 1 Kartskisse som følger søknaden

Fig. 2 Kartskisse som viser traseer jfr. forvaltningsplan

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Vernebestemmelsene angir i § 3 en rekke generelle tiltak som ikke kan iverksettes – herunder fjerning av vegetasjon og merking av nye stier, løyper eller lignende.

Verneforskriften åpner i § 5 punkt 3 for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking og rydding av nye stier og løyper etter søknad.

Unntaksbestemmelsene i verneforskriften angir i § 4 punkt 5 at vernebestemmelsene ikke er til hinder for oppkjøring av skiløyper som er kartfestet i forvaltningsplanen. Utgangspunktet for kartfesting av skiløyper har vært at de traseene som ble kjørt på vernetidspunktet fortsatt skulle kunne opprettholdes.

§ 5 punkt 3 i verneforskriften åpner for at det kan gis tillatelse til omlegging eller rydding av nye stier og løyper etter søknad. Forvaltningsplanen utdypet at løypetraseene i verneområdet gjelder for oppkjøring med snøscooter med slodd eller sporkall, og traseene skal ryddes med tanke på slik bruk. Brede traseer for bruk av løypemaskin vil på generelt grunnlag kunne komme i konflikt med verneverdiene, og vil måtte behandles separat. Omlegging av eksisterende løypetrase behandles etter § 5 punkt 3 i verneforskriften.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og kartlagte naturtyper, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (§ 8).

Omsøkte tiltak antas ikke å være av en slik karakter at det påvirker kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) på en slik måte at det foreligger konflikt med verneverdiene (§ 9). En omlegging av løypetraseen slik det er beskrevet i søknaden innebærer at den legges på land over en strekning på ca. 300 m. Det er behov for å rydde noe kratt, busker og et par større trær, men tiltaket ansees ikke som konfliktfylt i forhold til verneformål eller konkrete verneverdier.

Skiløyper som ble kjørt og vedlikeholdt på vernetidspunktet ble registrert og kartfestet gjennom arbeidet med forvaltningsplan for verneområdet. Løypenettet er tilpasset bruk av snøscooter med slodd eller sporsetter, og løypene kjøres når snø- og isforhold gjør det mulig. Flere av løypene har gått og går fortsatt over vann, og det er ikke automatisk i at det skal ryddes nye traseer på land. Tilrettelegging i form av omlegging og rydding av nye stier og løyper vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser derfor ikke at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§ 10).

Prinsippene i § 11 (*Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) og 12 (*Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*) er vurdert, men ikke funnet relevante i denne sammenhengen.

Det omsøkte tiltaket ansees å være i tråd med verneforskriften og de retningslinjer som er gitt i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. I vurderingen av søknaden bør det vektlegges at tiltaket vil bidra til en tryggere og mer forutsigbar trase for løypekjørere og skiløpere som bruker løypenettet rundt hyttefeltet i Storvassåsen. Det er i vurderingen videre lagt vekt på at den omsøkte traseen ligger nær vernegrensen og et mye brukt løypenett utenfor verneområdet. En omlegging av en trase innebærer at eksisterende trase som er i bruk i dag ikke lenger skal benyttes, og tiltaket bør derfor avklares med brukerinteresser og løypekjørere som benytter tilgrensende løypenett.

Utgangspunktet for kartfesting av skiløyper har vært at traseene som ble kjørt på vernetidspunktet fortsatt skulle kunne opprettholdes. Forvaltningsplanen utdyper at løypetraseene i verneområdet gjelder for oppkjøring med snøscooter med slodd eller sporkall, og traseene skal ryddes med tanke på slik bruk.

Ny trase berører to grunneiendommer, hvorav kun den ene grunneieren har godkjent tiltaket før søknaden legges fram for behandling. Forvaltningsmyndigheten har tidligere praktisert å gi dispensasjon med forutsetning om godkjenning fra berørte grunneiere i saker om tilrettelegging for friluftsliv.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Eggedal Turlag v/ Gunbjørn Aasand om omlegging av skiløype slik det er beskrevet i søknaden. Tillatelsen omfatter rydding og vedlikehold av omsøkte trase for bruk av snøscooter med slodd eller sporketter. Rydding skal utføres i tråd med retningslinjer gitt i Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat kap. 5.2.4.

Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere. Det forutsettes videre at omleggingen, som innebærer at eksisterende løype over Storvatnet ikke lenger skal kjøres opp, er klarert med brukerinteresser og løypekjørere som bruker tilgrensende traseer som er koblet mot løyper i retning Lauvåstjønn, Buvatnet og Vardefjell/Venlifjell.

Tillatelsen er gitt i medhold av § 5 punkt 3 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Eggedal Turlag v/ Gunbjørn Aasand om omlegging av skiløype slik det er beskrevet i søknaden. Tillatelsen omfatter rydding og vedlikehold av omsøkte trase for bruk av snøscooter med slodd eller sporketter. Rydding skal utføres i tråd med retningslinjer gitt

i Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat kap. 5.2.4.

Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere. Det forutsettes videre at omleggingen, som innebærer at eksisterende løype over Storvatnet ikke lenger skal kjøres opp, er klarert med brukerinteresser og løypekjørere som bruker tilgrensende traseer som er koblet mot løyper i retning Lauvåstjønn, Buvatnet og Vardefjell/Venlifjell.

Tillatelsen er gitt i medhold av § 5 punkt 3 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Sak 13/2016

Søknad om bygging av kombinert skiløype, sti og sykkelsti, Christian Ihlen

Fakta

Christian Ihlen søker om tillatelse til bygging av kombinert skiløype, sti og sykkelsti mellom Frøvollseterområdet i Eggedal og Kvisle Skog i Rollag. Stien er i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat definert som trase for sykkel og hest og kjerre. Søker viser til at stien fra gammelt av har vært en viktig ferdselsåre mellom bygdene, men at bruken i dag er overtatt av hytteeiere og at kravet til bruken i dag er skiløype på fast mark, turvei og sykkelsti.

Skiløypa fra Frøvollseterområdet til Kvisle Skog går i dag via Svansvatn, Storvatn og Buvatnet. Det vises i søknaden til at problemet med overvann på isen har forverret seg de senere årene, og at løypekjørerne kvier seg for å kjøre traseene som går over vann.

Søker viser til at en utbedring av eksisterende sti som gjør at traseen kan kombinere skiløype, sykkelsti og gangsti vil være et positivt tiltak for både turgåere og verneområdet ved at man konsentrerer trafikken langs en trase og unngår unødvendig slitasje utenfor stien. Det vises videre til at det er et reguleringsplanarbeid på gang i tilgrensende område utenfor verneområdet der det planlegges en kombinert trase som skal dekke behovet for skiløypetrase, sykkelvei og gangvei fra Kattenbergveien nord for Svansvatn til vernegrensa.

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Vernebestemmelsene angir i § 3 en rekke generelle tiltak som ikke kan iverksettes, herunder vegbygging, graving, utfylling eller bakkeplanering, fjerning av vegetasjon og merking av nye stier, løyper eller lignende. Oppstillingen er ikke uttømmende.

Unntaksbestemmelsene i verneforskriften angir i § 4 punkt 18 at vernebestemmelsene i § 3 1-3 ikke er til hinder for merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper, bruer, skilt og lignende i samsvar med forvaltningsplan. Verneforskriften åpner i § 5 punkt 3 for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking og rydding av nye stier og løyper etter søknad. Grunnarbeid eller oppgradering av eksisterende sti inngår ikke i begrepene rydding, merking og vedlikehold.

Verneforskriften har ikke hjemmel for behandling av omsøkte tiltak dersom det medfører bearbeiding av grunn eller standardheving utover rydding til det nivå som var gjeldende på vernetidspunktet. Søknaden må derfor behandles etter § 48 i naturmangfoldloven (NML). Denne hjemmelen kan kun benyttes i spesielle tilfeller der omsøkte tiltak ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet. Søknad om dispensasjon etter denne hjemmel skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Forvaltningsmyndigheten har god lokal kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster, kartlagte naturtyper og opplysninger i søknaden legges til grunn for behandling av søknaden (§ 8). Verneformålet framhever verdien i å ta vare på et stort og sammenhengende naturskogområde med preg av urørthet. Området langs omsøkte trase er fritt for tekniske inngrep i dag, og bygging av kombinert skiløype, turvei og sykkelsti vil påvirke graden av urørthet. Øket ferdsel vil kunne ha betydning for hekkelokaliteten til fiskeørn i området, og det bør nevnes at tidligere tilretteleggingstiltak i området er skalert ned av hensyn til dette.

Tiltakets omfang i form av tekniske inngrep og kostnader er ikke beskrevet i søknaden. Tiltakets påvirkning på verneverdiene er ikke tilstrekkelig utredet, og søknaden må derfor vurderes i forhold til føre-var-prinsippet (§ 9). Det samme gjelder om øket ferdsel vil ha betydning for andre brukerinteresser, grunneiere eller dyreliv.

Tilrettelegging i form av omlegging og rydding av nye stier og løyper vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, men forvaltningsmyndigheten kan ikke se bort fra at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§ 10).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12) som kan bidra til å redusere eller unngå skader vil i dette tilfelle være å holde tiltaket innenfor det som kan tillates etter verneforskriften – altså vedlikehold, rydding og klopplugging uten standardheving som innebærer grunnarbeid. Denne type tiltak er innvilget i en samlet søknad om tilretteleggingstiltak i området ved Storvatnet og Buvatnet i sak 4/2015.

Prinsippet i § 11 (*Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) er ikke vurdert i denne sammenhengen

Verneforskriften åpner ikke for tilretteleggingstiltak utover merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper bruer skilt og lignende (§ 4 punkt 18) eller merking og rydding av nye stier og løyper, omlegging av stier og løyper, etablering av faste bålplasser, bygging av nye bruer og klopper (§ 5 punkt 3). Tiltak etter disse hjemlene omfatter ikke standardheving som innebærer oppgradering av stier eller bygging av nye veier.

Søknaden vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Denne hjemmelen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller for å fange opp særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Tillatelse til å utbedre stien mellom Frøvoldseterområdet og Kvisle Skog vil være å utvide rammene som er trukket opp i vernebestemmelsene.

Søker viser til at stien er markert som trase for sykkel i kartvedlegg til forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Forvaltningsplanen utarbeider retningslinjer og bestemmelser innenfor rammene som er gitt i verneforskriften. Forvaltningsplanen kan ikke inneholde retningslinjer som er i strid med vernebestemmelsene. Det at det tillates bruk av sykkel gir ikke rett til oppgradering til sykkelvei eller tiltak som medfører bearbeiding av grunn eller tilkjøring av masse, men forvaltningsmyndigheten kan gjennomføre tiltak som avbøter problemet dersom det blir større slitasje enn forventet langs eksisterende sti.

Generelt skal det mye til for å gi dispensasjon til bearbeiding av grunn eller tilkjøring av masse i et naturreservat. Dette gjelder også i forbindelse med oppgradering av stier. Tiltaket må videre vurderes i forhold til presedensvirkning da det er et stort nett av eksisterende stier og skiløyper i verneområdet.

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat avslår søknad om bygging av kombinert skiløype, sti og sykkelsti mellom Frøvoldseterområdet i Eggedal og Kvisle Skog i Rollag.

Avslaget begrunnes med at tiltaket, slik det er beskrevet i søknaden, framstår som en oppgradering som medfører grunnarbeid og standardheving som går utover det som kan defineres som merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og skiløyper, eller tiltak som kan tillates etter § 5 punkt 3 i verneforskriften. Tiltaket må derfor anses å være i strid med verneformålet.

Avslaget er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak med følgende tillegg:

“Forvaltningsstyret ønsker å ta en befaring langs aktuell trase for å vurdere mulighet for å kombinere sti og skiløype uten terrenginngrep innenfor de rammene som er satt i verneforskriften”.

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat avslår søknad om bygging av kombinert skiløype, sti og sykkelsti mellom Frøvdseterområdet i Eggedal og Kvisle Skog i Rollag.

Avslaget begrunnes med at tiltaket, slik det er beskrevet i søknaden, framstår som en oppgradering som medfører grunnarbeid og standardheving som går utover det som kan defineres som merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og skiløyper, eller tiltak som kan tillates etter § 5 punkt 3 i verneforskriften. Tiltaket må derfor anses å være i strid med verneformålet.

Avslaget er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsstyret ønsker å ta en befaring langs aktuell trase for å vurdere mulighet for å kombinere sti og skiløype uten terrenginngrep innenfor de rammene som er satt i verneforskriften.

Sak 14/2016

Tilrettelagt fiskeplass Moslontjenn

Fakta

Sigdal kommune spilte etter avtale med grunneier Asle Strand Resell inn forslag om etablering av universelt utformet fiskeplass ved Moslontjenn til forvaltningsstyret i forkant av fjorårets bestillingsmøte med SNO. Grunneier har kompetanse og utstyr til å utføre tiltaket, og kostnadsoverslaget ble vurdert til å være rundt 50 000,-

Det ble søkt om midler gjennom bestillingsmøte med SNO for tiltak i verneområdet for 2016, og det ble innvilget kr. 50 000,- over postformål “Midler og tiltak i verneområder kap. 1420 post 31”

Fiskeplassen skal være utformet etter retningslinjene for universell utforming tilpasset bruk av rullestol.

Ved befaring 07.09.2016 ble det konkludert med følgende:

- Vegetasjon fra nordre enden av brua langs Grytelva ut til Moslontjenn fjernes i et belte på ca 5 meters bredde.
- Stein i elveløpet etter flom i 2015 i oset renskes og danderes til en platting mot Moslontjenn. Plattingsens topp legges over antatt flomnivå.
- Det legges stein langs bekken i nord og sør nedstrøms brua for å forebygge framtidige flomskader.
- Det lages ei trebru fra parkeringa ned til steinplattingen med stigning maks 1:12, og bredde 1,5-1,8 meter.
- Steinplattingen mot vannet gruses med subbus på toppen. Subbusen komprimeres, slik at underlaget blir fast.
- Det lages føringskant både på trebrua og steinplattingen for å hindre at rullestoler triller utfor kanten.
- Parkeringa utformes for 2 handicaplasser, og fylles opp slik at den blir mest mulig horisontal.

Tiltaket må byggemeldes til Sigdal kommune på grunn av nærheten til vann. Lokaliteten ligger langs utløpet til Grytelva mellom elva, brua og Litjernvegen. Deler av tiltaket berører verneområdet, og selve fiskeplassen blir liggende 10-15 m innenfor vernegrensa.

Sigdal kommune står som ansvarlig søker for tiltaket og grunneier er utførende entreprenør. Tiltaket utføres i samarbeid med lokalt SNO som er økonomisk ansvarlig for de tildelte midlene.

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Vernebestemmelsene angir i § 3 en rekke generelle tiltak som ikke kan iverksettes, herunder vegbygging, graving, utfylling eller bakkeplanering, fjerning av vegetasjon og merking av nye stier, løyper eller lignende. Opplistingen er ikke uttømmende.

Verneforskriften åpner ikke for tilretteleggingstiltak utover merking og rydding av stier og løyper, omlegging av stier og løyper, etablering av faste bålplasser, bygging av nye bruer og klopper (§ 5 punkt 3). Tiltaket må derfor vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Denne hjemmelen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller for å fange opp særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Tillatelse til å utbedre stien mellom Frøvdseterområdet og Kvisle Skog vil være å utvide rammene som er trukket opp i vernebestemmelsene.

Verneforskriften har ikke hjemmel som gir åpning for det aktuelle tiltaket, og saken må derfor behandles etter § 48 i naturmangfoldloven (NML). Denne hjemmelen kan kun benyttes i spesielle tilfeller der omsøkte tiltak ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet. Søknad om dispensasjon etter denne hjemmel skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og kartlagte naturtyper, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (§ 8). Tiltaket er lokalisert til et område som er avgrenset av Litjervegen, bru og et elveløp og som i liten grad berører verneområdet i areal. Omsøkte tiltak antas ikke å være av en slik karakter at det påvirker kjerneområder eller isolerte artsfunn på en slik måte at det foreligger konflikt med verneverdiene (§ 9). Tiltaket er vurdert som et supplement til det pågående arbeidet med tilrettelegging knyttet til skilting og merking av stier i deler av verneområdet. Tilretteleggingstiltak vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser derfor ikke at den samlede belastningen av slike tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§ 10).

Prinsippene i § 11 (*Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) og § 12 (*Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*) er vurdert, men ikke funnet relevante i denne sammenhengen.

Verneforskriften åpner ikke for tilretteleggingstiltak utover merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper bruer skilt og lignende (§ 4 punkt 18) eller merking og rydding av nye stier og løyper, omlegging av stier og

løyper, etablering av faste bålplasser, bygging av nye bruer og klopper (§ 5 punkt 3). Tiltak etter disse hjemlene omfatter ikke tiltak som krever bearbeiding av grunn eller tilkjøring av masse.

Søknaden vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Denne hjemmelen kan ikke anvendes for å utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller for å fange opp særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Befaring i området viser at flommen har ført med seg en betydelig mengde stein som har lagt seg opp i elveløpet mellom brua og utløpet. Tiltaket kombinerer behovet for å rense opp i elveløpet for å forebygge nye flomskader med ønske om å lage en tilrettelagt fiskeplass for funksjonshemmede. Fiskeplassen skal være utformet etter retningslinjene for universell utforming tilpasset bruk av rullestol.

Området berører kun få meter av naturreservatet og er avgrenset av eksisterende bru, vei og et elveløp som har behov for opprensk etter flom. Tiltaket er spilt inn som tilretteleggingstiltak i 2016, og det er innvilget midler til gjennomføring. Tiltaket ansees ikke å stride mot vernevedtakets formål eller å påvirke verneverdiene nevneverdig. Dette begrunnes med at det er svært liten del av verneområdet som berøres, at tilgrensningen til berørt areal ikke fremstår urørt samtidig som det er behov for opprensk i elveløp etter flom. Verdien av en universelt utformet fiskeplass for rullestolbrukere gjør at tiltaket anbefales gjennomført slik det er beskrevet etter befaring. Tilretteleggingstiltak vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser derfor ikke at den samlede belastningen av slike tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat godkjenner tiltak knyttet til etablering av universelt utformet fiskeplass ved Moslontjenn. Tiltaket utføres slik det er beskrevet innledningsvis i tråd med oppsummering etter befaring.

Sigdal kommune er ansvarlig søker og grunneier Asle Strand Resell er utførende entreprenør. Tiltaket finansieres med tildelte tiltaksmidler for 2016.

Tiltaket er behandlet med hjemmel § 48 i naturmangfoldloven (NML).

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat godkjenner tiltak knyttet til etablering av universelt utformet fiskeplass ved Moslontjenn. Tiltaket utføres slik det er beskrevet innledningsvis i tråd med oppsummering etter befaring.

Sigdal kommune er ansvarlig søker og grunneier Asle Strand Resell er utførende entreprenør. Tiltaket finansieres med tildelte tiltaksmidler for 2016.

Tiltaket er behandlet med hjemmel § 48 i naturmangfoldloven (NML).